

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PAMÁTKOVÁ OCHRANA OBJEKTŮ NA ČESKOKRUMLOVSKU

Autor práce: Michal Pavelec

Studijní obor: Bezpečnostně právní studia ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: prof. PhDr. Pecka Emanuel, CSc.

Katedra: Společenských věd

2008

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce prof. PhDr. Emanuelovi Peckovi, CSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce

OBSAH

ÚVOD.....	7
1. KULTURNÍ PAMÁTKA – DEFINICE POJMU, PAMÁTKOVÝ FOND, PAMÁTKOVÁ ZÓNA, PAMÁTKOVÁ REZERVACE.....	9
1.1. Kulturní památka – definice pojmu.....	9
1.2. Movitá kulturní památka – definice pojmu	9
1.3. Nemovitá kulturní památka – definice pojmu.....	9
1.4. Další členění památek.....	10
1.4.1. Církevní nemovité památky	10
1.4.2. Světské nemovité památky.....	10
1.4.3. Technické nemovité památky.....	10
1.4.4. Vojenské památky.....	10
1.4.5. Drobné památky.....	11
1.4.6. Opomíjená památka.....	11
1.4.7. Zřícenina.....	11
1.4.8. Archeologické památky.....	11
1.5. Památkový fond – definice.....	11
1.6. Památkové zóny - definice.....	12
1.7. Památkové rezervace – definice.....	12
1.8. Ochranné pásmo památky.....	12
2. CHARAKTERISTIKA ČESKOKRUMLOVSKA.....	13
2.1. Českokrumlovský region.....	13
2.2. Českokrumlovsko – cestovní ruch.....	14
2.3. Historické objekty, pamětihodnosti - obecně.....	14
2.4. Zeměpisná charakteristika Českokrumlovska.....	14
2.5. Přírodní poměry Českokrumlovska.....	15
2.6. Vodní toky	15
2.7. Životní prostředí a jeho ochrana.....	16
2.8. Hospodářství v regionu.....	16
2.9. Infrastruktura na Českokrumlovsku.....	17
3. VÝZNAMNÉ A REPREZENTATIVNÍ MĚSTA A PAMÁTKY ČESKOKRUMLOVSKA.....	18
3.1. Český Krumlov.....	18
3.1.1. Historický profil města.....	18
3.1.2. Staré město s kostelem svatého Víta a s hradem.....	18
3.1.3. Zámek.....	18
3.2. Zlatá Koruna.....	19
3.2.1. Klášter.....	20
3.2.2. Kostel svaté Markéty.....	20

3.3. Kájov.....	20
3.3.1. Historický profil obce.....	20
3.3.2. Kostel Nanebevzetí Panny Marie.....	21
3.4. Chvalšiny.....	21
3.4.1. Historický profil obce.....	21
3.4.2. Kostel svaté Máří Magdaleny.....	22
3.5. Hořice na Šumavě.....	22
3.5.1. Historický profil obce.....	22
3.6. Horní Planá.....	22
3.6.1. Historický profil města.....	23
3.7. Rodný dům Adalberta Stiftera.....	23
3.8. Vyšší Brod.....	24
3.8.1. Historický profil města	24
3.8.2. Klášter.....	24
3.8.3. Poštovní muzeum.....	25
3.9. Přehrada Lipno II	25
3.10. Rožmberk nad Vltavou.....	26
3.10.1. Historický profil obce.....	26
3.10.2. Kostel Panny Marie.....	26
3.10.3. Hrad.....	26
3.11. Zřícenina hradu Vítkův Kámen.....	27
4. DOSAVADNÍ STAV A PÉČE O PAMÁTKY.....	27
4.1. Seznam nejohroženějších nemovitých kulturních památek.....	28
4.1.1. Důvody ohrožení.....	28
4.1.2. Lhostejnost a nezájem.....	30
4.2. UNESCO.....	30
4.2.1. Historie UNESCO.....	31
4.3. Památky UNESCO - definice.....	31
4.3.1. Orgány UNESCO.....	32
5. INSTITUCE ZABÝVAJÍCÍ SE OCHRANOU PAMÁTEK.....	32
5.1. Zákon o státní památkové péči č.20/1987 Sb.....	32
5.2. Ministerstvo kultury.....	33
5.2.1. Úkoly Ministerstva kultury při ochraně památek.....	33
5.3. Odbor památkové péče Ministerstva kultury.....	34
5.3.1. Úkoly odboru památkové péče Ministerstva kultury při ochraně památek.....	34
5.4. Národní památkový ústav.....	35
5.4.1. Úkoly Národního památkového ústavu při ochraně památek.....	35
5.5. Památková inspekce.....	36
5.6. Celní úřady.....	37
5.6.1. Úkoly celních úřadů při ochraně památek.....	37

5.7. Krajský úřad.....	37
5.7.1. Úkoly Krajského úřadu při ochraně památek.....	37
5.8. Obecní úřad obce s rozšířenou působností.....	37
5.8.1. Úkoly obecního úřadu s rozšířenou působností při ochraně památek.....	38
5.9. Obec.....	38
<u>ZÁVĚR.....</u>	39
<u>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....</u>	41
<u>SEZNAM PŘÍLOH.....</u>	44
<u>ABSTRAKT.....</u>	48
<u>ABSTRACT.....</u>	49

ÚVOD

Tato práce je zaměřena na lidskou činnost v letech již dávno minulých. Měla by čtenáři umožnit snadné a hlavně srozumitelné pochopení některých základních pojmů z oblasti památkové péče, ochrany historicky cenných objektů a seznámit ho s významnými a reprezentativními památkami na Českokrumlovsku.

Oblast Českokrumlovska byla zvolena čistě záměrně, jelikož zde žijí již 24 let. Přes tuto dlouhou dobu, mě dodnes toto nevelké území naší vlasti nepřestává překvapovat svou historickou hodnotou. Troufám si říci, že každý čtverečný kilometr obsahuje nenahraditelné kulturní dědictví. Já jsem si vybral do své práce jen zlomek zajímavých objektů a pokusil se zde čtenáře uvést do historie nejen samotných objektů, ale i celkově do historie některých, dle mého názoru důležitých měst v regionu.

Když jsem začal tvořit tuto práci, bál jsem se hlavně nedostatečného množství podkladů. Po týdnu pátrání jsem se začal bát, abych takové obrovské množství literatury dokázal vůbec přečíst a následně srozumitelnou formou vypracovat do této práce. Několikrát jsem přidával a ubíral památky, dle mého názoru velice důležité, abych se vešel do povoleného rozsahu práce. Příště bych volil daleko užší téma, protože jsem byl přinucen se nezmínit o spoustě objektů, které by si mou pozornost určitě zasloužili.

Ochranu památek nejen na Českokrumlovsku, považuji za aktuální problém této doby. Dnes se zájem lidí ubírá úplně jiným směrem, než jsou historicky cenné objekty. Spousta lidí si neuvědomuje, že bez té historie a zkušeností z řad našich předků, bychom se ve vývoji lidské společnosti vůbec nepohnuli. Kdybychom se nemohli opírat o historii a již vyzkoušené věci, museli bychom začínat s každou lidskou činností od znova. Dodnes se vyučuje mnoho stavebních metod a propočtů, které jsou známy a vyzkoušeny již stovky let a jen díky tomu se nemusí člověk pokaždé ubírat k výzkumu možností, ale má tu jasné a konkrétní ukázky toho, že to tak udělat jde. Rovněž také, národ bez historie a bez hrdosti samotné, nemůže být národem silným a zdravým. Je neustále potřeba si uvědomovat, jaké historie se stáváme součástí, a proto ochrana ukázek a důkazů tohoto faktu je minimálně naší morální povinností. Přiznávám, že

rozsah prostředků a sil vynaložených jen na údržbu památek je obrovský, ale troufám si tvrdit, že přínos těchto památek je mnohem vyšší. Samozřejmě, že počet a historický význam objektů nepřispívá jen k uvedomění si sama sebe, ale rovněž k rozvoji cestovního ruchu a s tím spojeným přílivem turistů, kteří přinášejí nemalé tržby všem místním odvětvím obchodu a služeb.

Během tvoření této práce jsem sám sebe obohatil o spoustu nových informací a hlavně jsem pochopil principy spravování památek. Pročetl jsem si zákony, vyhlášky a snad většinu průvodců po objektech, o kterých jsem ani nevěděl a to jsou třeba pár kilometrů od mého bydliště. Práce na tomto textu mi otevřela oči a sám již nikdy neřeknu, že tady v tomto regionu není co dělat a doufám, že přesvědčím i náhodné čtenáře.

1. KULTURNÍ PAMÁTKA – DEFINICE POJMU, PAMÁTKOVÝ FOND, PAMÁTKOVÁ ZÓNA, PAMÁTKOVÁ REZERVACE

1.1. Kulturní památka – definice pojmu

Je nemovitou nebo movitou věcí, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické, nebo které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

Kulturní památky se zapisují do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky, který vede ústřední pracoviště Národního památkového ústavu.¹⁰

1.2. Movitá kulturní památka – definice pojmu

Je individuální věc, kterou můžeme přemísťovat, která byla již primárně vytvořena s možností měnit místo (dobový nábytek, obrazy, sochy, vázy, šperky, zbraně atd.). Vybavení místností tvoří MOBILIÁŘ, tj. od slova „mobilní“, přemístitelné. Movité kulturní památky jsou povětšinou uchovávány na hradech, zámcích, v kostelech, na farách nebo dalších historických budovách. V muzeích a galeriích nejde obvykle o kulturní památky, pro jejich označení se používá pojem SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY. Movitosti, které nejsou prohlášeny kulturními památkami nejsou ani sbírkovými předměty, se označují jako PŘEDMĚTY KULTURNÍ HODNOTY¹⁰

1.3. Nemovitá kulturní památka – definice pojmu

Jde o objekt spojený se zemským povrchem, který již při svém vzniku nebyl určen k přemísťování. Přestože existují ojedinělé případy nemovitých památek, které byly z důvodu zachování přemístěny s pomocí technických prostředků (např. kostel ve městě Most a jeho přesunutí asi o 200 m v 80. letech), zůstávají i nadále nemovitostmi.

Za nemovité kulturní památky považujeme i historické parky, historické zahrady či archeologická naleziště. Je-li v určité lokalitě větší počet hodnotných objektů, je takovéto území chráněno jakožto MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ REZERVACE nebo ZÓNA a jakožto VESNICKÁ PAMÁTKOVÁ REZERVACE nebo ZÓNA. Památkové rezervace vyhláší vláda, památkové zóny Ministerstvo kultury ČR. Každá nemovitá památka, rezervace nebo zóna může navíc mít vyhlášeno i OCHRANNÉ PÁSMO, které umožňuje zachovat její širší okolí relativně bez rušivých prvků. Vyhlášení ochranných pásem spadá do kompetence krajských úřadů.

1.4.Další členění památek

1.4.1.Církevní nemovité památky

Objekty sloužící k bohoslužebným, popř. kultovním účelům (např. kaple, kapličky, kláštery, poutní areály, chrámy, kostely, fary, bohoslužebné prostory různých církví (nebo i židovské sakrální památky, tzv. JUDAIKA, zejména synagogy a modlitebny), které mají určitou památkovou hodnotu. Za součást sakrálních památek mohou být považovány i tzv. FUNERÁLNÍ (POHŘEBNÍ) PAMÁTKY (např. hřbitovní kaple, hrobky, náhrobky, hřbitovní areály).

1.4.2.Světské nemovité památky

Představují povětšinou funkční objekty s historickou i užitnou hodnotou (lze je využívat v podstatě v rámci jejich původní – obytné či hospodářské – funkce). Patří sem historické městské domy, hospodářské dvory, lidová architektura. Zvláštní podskupinou profánních památek jsou potom PANSKÁ SÍDLA (hrady, zámky, tvrze a jejich zříceniny).

1.4.3.Technické nemovité památky

Většinou jde o provozní prostory a technická zařízení, která již neslouží svému původnímu účelu (úzkokolejky, kovárný, středověký důl, papírny, plavební vodní kanály, mosty, železniční vlečky, úzkokolejky, vodní a větrné mlýny, vypalovací pece, rozhledny).

1.4.4.Vojenské památky

Zařadit sem lze pevnosti, kasemata, válečná pole, vojenské hřbitovy, systémy opevnění, hradby, bunkry, památníky apod.

1.4.5.Drobné památky

Patří sem velké množství drobných artefaktů dotvářejících krajinný ráz, např. výklenkové kaple, smírčí kříže, boží muka, křížky, pranýře, volné plastiky atd.

1.4.6.Opomíjená památka

Objekt s památkovou hodnotou stojící na okraji zájmu odborné i laické veřejnosti. Často jde o drobné památky s krajino tvornou funkcí, které ztratily svou funkci primární.

1.4.7.Zřícenina

Zříceninou rozumíme relativně stabilizovaný relikv architektury různého rozsahu a vesměs středověkého původu (nikoliv zanedbanou památku v řídicím se stavu).

1.4.8.Archeologické památky

Mezi archeologické památky lze počítat pravěké (hradiště, pohřebiště, svatyně), středověké, ale i novověké lokality (např. vesnice a kostely zaniklé po druhé světové válce), odkryté základy staveb apod.

1.5.Památkový fond – definice

Památkový fond, jehož hodnoty historické, umělecké, esteticko - emocionální, užitkové a četné další jsou z povahy věci nenahraditelné, tvoří zjevně jednu z nejvýznamnějších složek národního kulturního bohatství - národního kulturního pokladu České republiky.

Úroveň praktické péče o něj naznačuje, jaká je ve společnosti kultura a obecná vzdělanost a zda se bere dostatečně v úvahu ochrana veřejných zájmů. Je známo, že uchování památkového fondu má nejenom v současnosti, ale zejména do budoucna velký ekonomický význam v souvislostech rozvoje cestovního ruchu a rozvoje obcí a regionů; jde prokazatelně o jeden z prvků společenského života, jenž může významně podpořit, a to bez negativních dopadů na životní prostředí a tvář krajiny, hospodářský

růst ve státě. Systém státní památkové péče v České republice, upravený zákonem č. 20/1987 Sb

1.6.Památkové zóny - definice

Území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání krajským úřadem prohlásit za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany.

1.7.Památkové rezervace – definice

Území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů, může vláda České republiky nařízením prohlásit jako celek za památkovou rezervaci a stanovit podmínky pro zabezpečení její ochrany. Tyto podmínky se mohou v potřebném rozsahu vztahovat i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.

Vláda České republiky nařízením stanoví obecné podmínky zabezpečování státní památkové péče v památkových rezervacích.

1.8.Ochranné pásmo památky

Vyžaduje-li to ochrana nemovité kulturní památky nebo jejího prostředí, vymezí okresní úřad po vyjádření krajské organizace státní památkové péče ochranné pásmo. Okresní úřad po dohodě s dotčenými orgány státní správy může v ochranném pásmu omezit nebo zakázat určitou činnost nebo učinit jiná vhodná opatření. Je-li nezbytné k vytvoření ochranného pásma získat některé pozemky nebo stavby, popřípadě provést jejich odstranění a nedojde-li k dohodě s vlastníkem, lze pozemky a stavby vyvlastnit. Lze také nařídit nezbytné úpravy stavby, jiného zařízení nebo pozemku.

1. Vyžaduje-li to ochrana nemovité kulturní památky nebo jejího prostředí, vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností po vyjádření odborné organizace státní památkové péče územní rozhodnutí o ochranném pásmu a určí, u kterých

nemovitostí v ochranném pásmu, nejsou-li kulturní památkou, nebo u jakých druhů prací na nich, včetně úpravy dřevin, je vyloučena povinnost vyžádat si předem závazné stanovisko podle § 14 odst. 2; tato povinnost je vyloučena vždy, jde-li o stavbu, změnu stavby, udržovací práce, umístění nebo odstranění zařízení, jejichž provedením se nezasahuje žádným způsobem do vnějšího vzhledu této nemovitosti. Obecní úřad obce s rozšířenou působností po dohodě s dotčenými správními úřady může v ochranném pásmu omezit nebo zakázat určitou činnost nebo učinit jiná vhodná opatření na základě závazného stanoviska dotčeného orgánu.

2. Je-li nezbytné k vytvoření ochranného pásma získat některé pozemky nebo stavby, popřípadě provést jejich odstranění a nedojde-li k dohodě s vlastníkem, lze pozemky a stavby vyvlastnit. Lze také nařídit nezbytné úpravy stavby, jiného zařízení nebo pozemku.
3. Jde-li o ochranu nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny nebo jejich prostředí, vymezí obdobně obecní úřad obce s rozšířenou působností ochranné pásmo na návrh krajského úřadu po vyjádření odborné organizace státní památkové péče.
4. Vznikne-li vlastníku nebo uživateli pozemku, který není ve státním majetku, majetková újma v důsledku opatření podle odstavců 1, 2 a 3, přísluší mu přiměřená náhrada, kterou poskytuje obec s rozšířenou působností.
5. O změně ochranného pásma nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností na návrh krajského úřadu, který tento návrh předem dohodne s ministerstvem kultury.
6. Obecní úřad obce s rozšířenou působností může po vyjádření odborné organizace státní památkové péče pravomocné rozhodnutí vydané podle odstavce 1 nebo 3 změnit, pokud se změnil účel, pro který bylo ochranné pásmo vymezeno, a může je i zrušit, pokud zanikl předmět ochrany.
7. Podrobnosti o vymezení ochranného pásma stanoví obecně závazný právní předpis⁸

2. CHARAKTERISTIKA ČESKOKRUMLOVSKA

2.1.Českokrumlovský region

Je jednou z posledních rozlehlejších oblastí v srdci Evropy, kde se zatím ve větší míře neprojevíly záporné důsledky civilizace. Novohradské hory a Šumava patří k tzv. „Zelené střeše Evropy“, což je považováno za území s mimořádně uchovanými přírodními a krajinnými hodnotami. O zdravé krajině svědčí velké množství chráněných druhů rostlin a živočichů i existence řady chráněných území. Přírodní krásy regionu patří mezi základní předpoklady cestovního ruchu, turistiky i oddechu.

2.2.Českokrumlovsko – cestovní ruch

Českokrumlovský region je rájem pro turisty všech věkových kategorií a škálou své nabídky uspokojí snad každého i velmi náročného turistu. Svojí polohou na rozhraní tří zemí, kde se stýkají hranice Čech, Rakouska a Bavorska, je předurčen k rozvoji pěší turistiky a cykloturistiky na mezistátních trasách. Oblíbená je vodní turistika na řece Vltavě a vodní sporty na Lipenském jezeře. I v zimním období je zde řada příležitostí pro zimní sporty například lyžařský areál Kramolín nebo přilehlé běžkařské traťe.

2.3.Historické objekty, pamětihodnosti - obecně

Svědectvím minulých věků v regionu jsou četné stavební památky. Církevní i světské. Mimořádnou uměleckohistorickou hodnotu mají kláštery ve Zlaté Koruně a ve Vyšším Brodě. Mezi význačné památky patří vyhledávané mariánské poutní místo Kájov u Českého Krumlova. Magnetem pro návštěvníky je také kolébka panského rodu erbu červené pětilisté růže - hrad Rožmberk nad Vltavou. Přitažlivá je i jedna z největších hradních zřícenin v Čechách - Dívčí Kámen. (Architektura v regionu Český Krumlov).

Největším skvostem regionu je však unikátní architektonický a urbanistický celek - město Český Krumlov, zapsané od roku 1992 na Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Českokrumlovský hrad a zámek, založený v polovině 13. století, je druhým největším v Čechách. Město je dnes čilým centrem cestovního ruchu, kulturního a společenského dění.

2.4.Zeměpisná charakteristika Českokrumlovska

Správní oblast okresu Český Krumlov je pohraničním regionem, který leží v nejj jižnějším cípu České republiky. Na severu a severovýchodě sousedí s okresem České Budějovice, na severozápadě s okresem Prachatice, jeho jihozápadní, jižní a východní hranice je totožná se státní hranicí s Rakouskem v délce 80 km. Rozloha okresu je 1615 km², je třetím největším v jižních Čechách (zaujímá 14,3 % jejich plochy).

V pěti městech a 41 obcích regionu žije celkem 60 708 obyvatel (stav v roce 2007), což je pouze 8,4 % obyvatel jižních Čech. Hustotou obyvatelstva 36,5 obyvatele na

1 km² dlouhodobě zůstává na posledním místě mezi okresy jižních Čech.

2.5.Přírodní poměry Českokrumlovska

Z hlediska přírodních poměrů je českokrumlovský okres územím velmi pestrým, ať už jde o územní členitost, geologickou stavbu, klima nebo bohatství flóry a fauny. Geologická stavba okresu je velmi členitá, orograficky (horopisně) je celé území součástí podsoustavy Šumava, která jako celek náleží k orografické soustavě Jihočeské vysočiny. Samostatnou horskou skupinou v jihovýchodním pohraničí okresu jsou Novohradské hory. Nejvýznamnějšími vrchovinnými celky jsou Krumlovská vrchovina v jihozápadní a jižní části a Prachatická vrchovina v severní a severozápadní části regionu, která v oblasti Blanského lesa dosahuje již horských poloh - vrchol Klet' (1084 m n. m.). Dalšími morfologicky významnými vrchovinnými celky jsou Poluška ve střední, a Soběnovská vrchovina (zvaná Slepíčí hory) ve východní části Českokrumlovska. Nejvýše položeným místem okresu je šumavská hora Smrčina (1332 m n. m.), která leží na západním okraji hranic s Rakouskem. Nejnižší položený bod okresu je v místě, kde řeka Vltava opouští území okresu v oblasti Pozdřazu v nadmořské výšce cca 420 m n. m. Průměrná nadmořská výška okresu je 690 m n. m.

2.6.Vodní toky

Na okresu je řeka Vltava, vytékající ze Šumavy, která okresem prochází v délce 99 km. Na svém horním toku jsou její vody vzduťy naší největší vodní nádrží - lipenskou přehradou s rozlohou skoro 49 km², objemem 306 mil. m³ vody a délkou 44

km. Součástí přehrady je vodní elektrárna u Lipna s výkonem 120 MW. Asi 10 km dále po proudu stojí daleko menší vyrovnávací vodní nádrž Lipno II s malou vodní elektrárnou o výkonu 1,5 MW. Významnějším přítokem Vltavy je na okrese asi pouze potok Polečnice v Českém Krumlově (levý přítok).

Dalším významným tokem je řeka Malše pramenící v rakouské části Novohradských hor. Okresem protéká v délce 52 km. Významným přítokem je u Kaplice zprava říčka Černá. V místech, kde řeka opouští území okresu je vzduta římovskou přehradou.

Okres není příliš bohatý na rybníky, největším je rybník Olšina na jižním okraji vojenského újezdu Boletice, s rozlohou 133 ha. Zajímavostí je, že se jedná o jeden z nejvýše položených rybníků u nás - nachází se totiž v nadmořské výšce 731 m,

2.7.Životní prostředí a jeho ochrana

Celé jižní Čechy jsou charakteristické velmi vysokou nebo vyhovující úrovní čistoty životního prostředí. Ještě lépe vycházejí v hodnocení kvality životního prostředí pohraniční okresy, mezi něž se okres Český Krumlov řadí. Vysoké hodnocení ovšem platí s výhradou, že existuje několik lokalit (větší sídla položená v říčních údolích, kde dochází ke špatnému provětrávání), kde se zvláště v zimním období zhoršuje stav ovzduší.

Pestrost přírodních poměrů regionu dokládá skutečnost, že na části území byly vyhlášeny Národní park a Chráněná krajinná oblast Šumava, Chráněná krajinná oblast Blanský les a již řadu let je navrženo vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Novohradské hory. Síť chráněných území je na Českokrumlovsku doplněna více než čtyřiceti přírodními rezervacemi a památkami včetně národních, např. Čertova stěna a Luč, Národní přírodní rezervace Vyšenské kopce, Velká niva. Nejstarším chráněným územím v České republice s vysokou přírodovědnou hodnotou je veřejnosti nepřístupný Žofínský prales, založený roku 1838.

2.8.Hospodářství v regionu

Okres Český Krumlov je svojí skladbou hospodářství průmyslově zemědělský. Mezi rozhodující odvětví patří průmysl papíru a celulózy (Jihočeské papírny, a.s., Větrní), strojírenství, (Jihostroj, a.s., Velešín.) a stavebnictví. Z nerostného bohatství se zde těží tuha a granulit, v menší míře rašelina.

Zemědělská produkce je zaměřena v živočišné výrobě převážně na chov skotu, v rostlinné výrobě na pěstování obilovin a píce. Zemědělství v okrese má k dispozici zhruba 58 000 ha zemědělské půdy, z toho je asi 34 000 ha půdy orné. V současné době hospodaří či působí v zemědělství státní i soukromí zemědělci.

Významné je také lesní bohatství okresu. Lesní půda zaujímá přes 70 000 ha, což je 47 % z celkové plochy území.

2.9. Infrastruktura na Českokrumlovsku

Okresem Český Krumlov prochází mezinárodní silnice E 55, vedoucí ze severních Čech do Dolního Dvořiště, kde se nachází silniční hraniční přechod s Rakouskem (Wulowitz). Celková délka silniční sítě okresu se blíží k 700 km. Další dopravní spojení na území regionu představují dvě železniční tratě, a to České Budějovice - Černý Kříž a České Budějovice - Horní Dvořiště (železniční hraniční přechod do Rakouska - Summerau, trať pokračuje dále na Linec) s odbočkou elektrifikované tratě z Rybníka do zastávky Lipno nad Vltavou (Elektrická dráha Rybník - Lipno). Autobusovou dopravu na Českokrumlovsku zajišťuje celkem devět dopravců. Nejbližší letiště se nachází v rakouském Linci (cca 85 km) a na našem území v Praze (cca 175 km). V sezóně je možné využít služeb lodní dopravy a tří převozů na Lipně.

3. VÝZNAMNÉ A REPREZENTATIVNÍ MĚSTA A PAMÁTKY ČESKOKRUMLOVSKA

3.1. Český Krumlov

3.1.1. Historický profil města

Český Krumlov je považován za jedno z nejkrásnějších českých měst. Pro svůj jedinečně dochovaný komplex středověkého města byl zapsán do Seznamu kulturního dědictví UNESCO a vyhlášen městskou památkovou rezervací, po Praze druhou nejvýznamnější u nás. Neméně známý a krásný je také zdejší stejnojmenný zámek.

Město, které je centrem stejnojmenného okresu, leží v malebné poloze na svazích údolí nad meandrujícím tokem řeky Vltavy ve výšce 492 m nad mořem 25 km jižně od Českých Budějovic.

3.1.2. Staré město s kostelem svatého Víta a s hradem

Původně zde stával na ostrohu nad řekou Vltavou na jejím levém břehu raně gotický hrad, založený v první polovině 13. století při obchodní cestě do severorakouského Lince. V jeho podhradí vzniklo malé městečko zvané Latrán. Ve druhé polovině 13. století bylo na protějším břehu založeno město nové (dnes Staré Město). Počátkem 14. století přešlo panství do majetku Rožmberků, kteří Krumlov učinili centrem a správním střediskem rozsáhlého území zahrnujícího většinu jižních Čech. Za jejich vlády, trvající na 300 let, město dosahovalo obrovského hospodářského, stavebního i kulturního rozvoje, který vyvrcholil ve druhé polovině 16. století. Tehdy město získalo svůj renesanční ráz, jenž mu vydržel až do současnosti. V roce 1611 byl Český Krumlov poničen při vpádu Pasovských. Jeho pozdější vývoj již nepřinesl takový rozmach, díky určité stagnaci se však dochoval jeho středověký ráz až dodnes.

3.1.3. Zámek

Tyčí se v dominantní poloze na skalním ostrohu nad zákruty řeky Vltavy nad stejnojmenným městem. Po Pražském hradu je s 300 pokoji a pěti nádvořími druhým největším zámeckým areálem v Čechách.

Původně tu vystavěli Vítkovci v první polovině 13. století raně gotický hrad, prvně zmiňovaný v roce 1253. Současně s hradem byla zahájena v podhradí i výstavba města.

Nejstarší částí hradu je Dolní hrad zvaný Hrádek, jemuž vévodí mohutná válcová věž z poloviny 13. století zakončená arkádovým ochozem a vysokou renesanční bání z roku 1580. V první třetině 14. století založil Petr z Rožmberka západně od Hrádku Horní hrad s novým palácem, kaplí svatého Jiří a dvěma hranolovými věžemi. V polovině 15. století byl Horní hrad rozšířen o trojkřídlý palác, který uzavřel druhé nádvoří. V polovině 16. století byla zahájena komplexní přestavba hradu na renesanční zámek, jež byla dokončena v osmdesátých letech téhož století Baltazarem Maggim. O sto let později prodělal zámek další rozsáhlé úpravy, tentokrát v barokním stylu. Poslední stavební změny proběhly v letech 1744 - 1767 ve stylu baroka a rokoka.

Vítkovci a po nich Rožmberkové vlastnili zámek po tři staletí. V letech 1602 - 1622 patřil Habsburkům, po nich Eggenbergům a Schwarzenbergům.

Do zámku se vstupuje Červenou branou na nádvoří předhradí, zvané Rejdiště, kde se konávaly rytířské turnaje a hry. V hlubokém prvním hradním příkopě zvaném Medvědí pod kamenným mostem, přes nějž se vchází na Dolní nádvoří, jsou již od roku 1558 chováni medvědi. V jihozápadním nároží Dolního nádvoří stojí Hrádek s mohutnou válcovou věží.

Do Horního hradu se vchází přes druhý hradní příkop po zděném mostě. Jeho dvě nádvoří jsou obklopena zdobenými dvou- až třípatrovými budovami a jsou propojena valeným průjezdem. V této části se nachází mimo jiné zámecká kaple, Schwarzenberské apartmá, Eggenberský sál se zlatým kočárem, zámecká obrazárna a pozoruhodný maškarní sál.

Páté nádvoří je přístupné po impozantním několikapatrovém Plášťovém mostě, ze kterého se nabízí krásný výhled na město. Na nádvoří je unikátní rokokové zámecké divadlo ze šedesátých let 18. století, jedno z nejstarších v Evropě.

3.2.Zlatá Koruna

3.2.1.Klášter

Zlatokorunský klášter patří k nejlépe zachovaným gotickým klášterům v Čechách. Byl vystavěn v podhůří Blanského lesa na úpatí vrchu Klet', na místě obtékaném ze tří stran řekou Vltavou. Klášter se stejnojmennou obcí leží asi 7 km severovýchodně od Českého Krumlova v nadmořské výšce 473 m. Klášter založil Přemysl Otakar II. v roce 1263 a nazval jej Svatá trnová koruna. Klášter, patřící cisterciáckému řádu, rychle zbohatl a stal se důležitou oporou královské moci v oblasti. Záhy získal své nové jméno - Zlatá Koruna. Po smrti Přemysla Otakara II. v roce 1278 byl klášter několikrát ochuzen a dokonce i pobořen. Znovu jej obnovil král Václav II. V polovině 14. století klášter vyhořel, v letech 1420 a 1429 byl dobyt a vypálen husity. Po skončení husitských válek získala Zlatá Koruna velkou samostatnost a klášter zaznamenal značný stavební rozvoj. Roku 1785 byl však zrušen a přeměněn na továrnu.

Areál kláštera byl rozdělen na opevněný hospodářský dvůr (dnešní obec) a vlastní hrazený komplex kláštera s opatstvím. Hlavními stavbami jsou chrám Nanebevzetí Panny Marie, k němuž přiléhá dvojkřídlý konvent s křížovou chodbou a s gotickou kapitulní síní (vše z konce 13. století). Nejstarší částí kláštera je malý konvent s kaplí Andělů Strážných, vystavěný v raně gotickém slohu v osmdesátých letech 13. století. Počátkem 20. století byl klášter nákladně opravován a dnes je přístupný veřejnosti. V současné době je v objektu umístěna stálá expozice jihočeského písemnictví a depozitáře vědecké knihovny. V roce 1995 byl klášter vyhlášen národní kulturní památkou.

3.2.2.Kostel svaté Markéty

Stavba z druhé poloviny 13. století, úprava z roku 1491, částečně pozměněno barokní přestavbou. Při požáru v roce 1854 zničen krov a klenba presbytáře. Kostelík se uchoval v půdoryse a obvodních zdech.

3.3.Kájov

3.3.1.Historický profil obce

Kájov, jedno z nejstarších mariánských poutních míst v Čechách, leží v půvabné krajině nad údolím potoka Polečnice 4 km západně od Českého Krumlova v nadmořské výšce 540 m. Z návrší nad kostelem je dobrý rozhled na okolní krajinu a na Blanský les s Kletí.

3.3.2.Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Areál kájovského kostela spolu s kostelíkem Smrti Panny Marie, farou a hospicem tvoří zcela ojediněle zachovalý funkční celek, který byl v roce 1995 vyhlášen národní kulturní památkou.

Nejstarší stavbou je původní raně gotický kostelík Smrti Panny Marie z druhé poloviny 13. století. Hlavní budovou komplexu je poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie, který je ukázkou vrcholné jihočeské pozdní gotiky. Byl založen ve 14. století, jeho současná podoba mu však byla dána při pozdně gotické přestavbě v letech 1471 - 1483. Tehdy byl kostel také rozšířen v dvoulodní s nepravidelnou síťovou hvězdicovou klenbou. Dalšími méně významnými úpravami prošel ještě v 18. století. Vnitřní zařízení kostela je většinou barokní, dochovaly se však i některé části původního gotického vybavení. Součástí hlavního oltáře je tzv. Kájovská madona, cenná pozdně gotická plastika z konce 15. století.

V jihozápadním rohu kostela stojí hranolová věž s cibulovou bání. Sakristií je s kostelem spojena původně gotická kaple Smrti Panny Marie z druhé poloviny 13. století. Kaple byla v roce 1488 přestavěna, v 18. století barokně upravena. Její hodnotné vybavení je pozdně gotické.

Součástí farních budov je raně barokní kaple svatého Jana Nepomuckého z roku 1699.

3.4.Chvalšiny

3.4.1.Historický profil obce

Obec Chvalšiny leží v krásné krajině pod Blanským lesem asi 9 km severozápadně od města Český Krumlov v nadmořské výšce 673 m. Obec je evidována jako městská památková zóna.

První zmínky o vsi pocházejí z roku 1263. Tehdy Chvalšiny věnoval Přemysl Otakar II. právě založenému klášteru ve Zlaté Koruně. Po husitských válkách v 15. století přešla obec do majetku rodu Rožmberků.

3.4.2.Kostel svaté Máří Magdaleny

Pozdně gotická stavba z let 1487 - 1507 je pozoruhodná síťovou klenbou v hlavní lodi a hvězdicovitou klenbou v presbytáři. Vybavení kostela je převážně barokní.

3.5.Hořice na Šumavě

3.5.1.Historický profil obce

Městečko Hořice na Šumavě leží 12 km jihozápadně od Českého Krumlova u říčky Polečnice v nadmořské výšce 679 m.

První zmínky o Hořicích pocházejí z první poloviny 13. století. Tehdy byl jejich majitelem Jindřich z Kosové Hory. Jedním z pozdějších vlastníků obce byl Závíš z Falkenštejna.

V Hořicích se v letech 1816 - 1947 hrávaly pravidelně známé pašijové hry. V roce 1896 je bratři Lumierové zaznamenali na prvním delším filmovém záznamu v dějinách evropské kinematografie. Vznikl tak vůbec první film natočený na území ČR. Od počátku devadesátých let 20. století byla přerušovaná tradice her obnovena.

Na svažitém náměstíčku jsou soustředěny největší zajímavosti obce. Pozoruhodná je ojedinělá soustava sedmi kamenných kašen, je tu vystaven také osmiboký pranýř ze 16. století. Dvoulodní pozdně gotický kostel svaté Kateřiny, postavený též na náměstí, byl založen ve 13. století, koncem 15. století byl však zcela přestavěn.

3.6.Horní Planá

3.6.1. Historický profil města

Horní Planá je největším městem rozkládajícím se na březích Lipenského jezera v nadmořské výšce 776 m. Osadu na obchodní stezce do Rakouska založili v 1. polovině 14. století mniši z kláštera Zlatá Koruna. První písemná zmínka o Horní Plané je z roku 1332. V roce 1349 byla Horní Planá císařem Karlem IV. povýšena na městys. V období husitských válek zde došlo ke změně vrchnosti. Valné části pozemkového majetku zlatokorunského kláštera se zmocnil Oldřich z Rožmberka. K hospodářskému rozvoji oblasti přispělo vybudování umělého plavebního kanálu pro dopravu vytěženého dřeva, po němž se dalo dřevo plavit do řeky Muhl v Rakousku a odtud do Dunaje, kde se nakládalo na lodi a dopravovalo do Vídně. Dalším mezníkem rozvoje bylo vybudování železniční trati České Budějovice - Černý Kříž.

3.7. Rodný dům Adalberta Stiftera

Rodný dům Adalberta Stiftera č. 21 pochází ze 17. století. Stifterův rod zde žil od doby kolem r. 1660. Majitelé domu hospodařili na svém statku, ale hlavně se živili jako tkalci, pláteníci a obchodníci se lnem a přízí. Do začátku 19. století se v domě vystřídalo šest generací Stifterova rodu.

Adalbert Stifter byl prvním příslušníkem sedmé generace. Narodil se zde 23. října 1805 novomanželům Johannovi a Magdaleně, rozené Friepesové. Rodina se v dalších letech rozrostla o další čtyři děti. Adalbert v rodném domě prožil bezstarostné dětství. Vzpomínky na tato šťastná léta se mnohokrát intenzivně promítly do jeho pozdější literární tvorby. Harmonické období dětství však skončilo ve dvanácti letech chlapcova věku. Otec zahynul v roce 1817 při neštěstí na obchodní cestě. Adalbert se krátce na to s rodným domem rozloučil. V roce 1818 odešel na doporučení svého učitele studovat, ale na svůj domov a na Šumavu však nikdy nezapomněl. Po celý život se sem vracel. Jeho další život se rozdělil na období studia na gymnáziu v Kremsmünsteru, na období studia a prvních pracovních zkušeností ve Vídni a na rozsáhlé a tvůrčí období v Linci, kde mimo jiné působil ve funkci zemského školního rady pro obecné školy hornorakouské. Rodné město navštívil naposledy na podzim roku 1867, tedy několik měsíců před svou smrtí.

Do konce roku 1904 dům zůstal ve vlastnictví členů Stifterovy rodiny. V roce 1910 jej zakoupila obec Horní Planá. V roce 1934 vyhořel a krátce po požáru byly zahájeny práce na jeho rekonstrukci. Po uvedení do původní podoby sloužil jako obecní knihovna a byt.

3.8.Vyšší Brod

3.8.1.Historický profil města

Město se rozkládá okolo již neexistujícího brodu, na jehož místě překračovala Vltavu středověká kupecká stezka. Osada na místě města vznikla nejpozději ve 12. století a náležela k Rožmberskému panství. V roce 1259 zde Vok I. z Rožmberka založil cisterciácký klášter a osadu mu daroval. Status města Vyšší Brod obdržel na základě dekretu císaře Františka Josefa I. v roce 1870. Většina obyvatel byla do roku 1945 německé národnosti, po odsunu došlo k dosídlení převážně nepůvodním obyvatelstvem. V roce 1959 byla na jih od města vytvořena železná opona, za níž zůstalo jen malé množství obyvatel ve vesničkách Studánky a Dolní Drkolná. Po otevření hranic v roce 1989 význam města silně vzrostl, neboť odtud vede přímá silnice na silniční hraniční přechod Studánky/Bad Leonfelden. Ve městě vznikla řada nových ubytovacích a stravovacích zařízení, drobných služeb (pekárna, různé prodejny převážně vietnamských majitelů) včetně nočních klubů. 1. ledna 2004 mělo město 2628 obyvatel.

3.8.2.Klášter

Klášter stojí na západním okraji městečka nad řekou Vltavou. Je jednou z nejcennějších památek gotické církevní architektury na našem území. Klášter založil před rokem 1259 Vok z Rožmberka u strážní vsi u tzv. Vyššího brodu přes řeku Vltavu jako rodové pohřebiště. Stavba kláštera, který byl určen cisterciáckému řádu, trvala téměř do konce 14. století. Začátkem století 15. byl klášter opevněn hradbami s baštami, v průběhu 17. a 18. století byl barokně rozšířen o další budovy. V jeho těsném sousedství vzniklo roku 1641 raně barokní tzv. druhé opatství s původně gotickou kaplí svaté Anny. Do současné podoby byl klášter uveden při regotizaci a úpravách v letech 1830 - 1883. Po zestátnění v roce 1950 byl objekt značně poškozen, jeho nejcennější části byly naštěstí včas zachráněny a zpřístupněny veřejnosti. Od roku 1991 je klášter opět v majetku řádu cisterciáků.

Kláster tvoří uzavřený opevněný areál skládající se z hospodářské části, vlastního kláštera, opatství a kostela Nanebevzetí Panny Marie. Nejcenější gotické jádro, nejstarší část objektu, je tvořeno kostelem Nanebevzetí Panny Marie, kapitulní síní a ambitem.

K jižní lodi kostela přiléhá konvent vybudovaný v letech 1280 - 1385. Tzv. Rajský dvůr je obklopen ambitem z druhé poloviny 14. století. V jeho východním křídle se nachází kapitulní síň, jedna z nejstarších a nejzajímavějších částí kláštera z doby kolem roku 1280. Síň je sklenuta v Evropě ojedinělým systémem - čtyři pole trojdílné žebrové klenby dosedají na střední svazkový sloup. Do současné doby se kromě již zmíněných pamětihodností dochovala také rozsáhlá klášterní knihovna ze 17. století, obsahující tisky, prvotisky a rukopisy značné historické hodnoty (nejstarší rukopis je z 12. století). Ve Sloupovém sále je instalována expozice Alšovy jihočeské galerie zaměřená na evropské, zejména holandské malířství 17. a 18. století. Areál je vyhlášen národní kulturní památkou.

3.8.3.Poštovní muzeum

Pobočka Poštovního muzea Praha ve Vyšším Brodě je v historické budově bývalého opatství cisterciáckého kláštera. Jsou zde soustředěny především trojrozměrné exponáty - zejména poštovní uniformy a mapy, pokladny, schránky, kalamáře, historické telegrafní přístroje, dálnopisné stroje, manuální i automatické telefony, dostavníky, kočáry, poštovní saně i poštovní známky - je zde stálá expozice dějin poštovníctví na našem území od roku 1526 do současnosti.

3.9.Přehrada Lipno II

Byla postavena na okraji města Vyšší Brod na řece Vltavě a slouží jako vyrovnávací nádrž pro přehradní nádrž Lipno. Zachycuje přívaly vod, které vznikají při špičkovém chodu elektrárny Lipno, a vypouští je bez kolísavých průtoků dále do řeky. Je zařazena mezi technické památky.

Přehradní hráz (kombinovaná zemní a betonová) je 11,5 m vysoká a v koruně má délku 224 m. Za ní je zadrženo jezero o délce 2 km, jehož plocha dosahuje 45 ha. I na této přehradě je instalována vodní elektrárna (tzv. průběžná, tedy vyrábějící elektřinu nepřetržitě) osazená jednou Kaplanovou turbínou.

3.10.Rožmberk nad Vltavou

3.10.1.Historický profil obce

Městečko leží v nadmořské výšce 528 m 24 km jižně od města Český Krumlov. Obec založil v roce 1262 Vok z Rožmberka v podhradí nového hradu, který byl vystavěn před rokem 1250 na skále obtékané Vltavou. V majetku rodu městečko zůstalo až do roku 1611. Jeho dalšími vlastníky byli Švamberkové, ti o něj však záhy přišli konfiskací jejich majetku za účast ve stavovském povstání v roce 1620. Od té doby byla obec ve vlastnictví Buquoyů. Kromě již zmíněného hradu se v Rožmberku zachovaly zbytky hradeb z opevnění vybudovaného ve 14. století.

3.10.2.Kostel Panny Marie

Tento kostel z druhé poloviny 15. století, je cenná ukázka jihočeské gotiky. Sínové trojlodí chrámu tvoří centrální loď s úzkými bočními loděmi a s pětibocí uzavřeným presbytářem a s mohutnou hranolovou věží. Trojlodí je sklenuto síťovými klenbami. Barokní oltář pochází z druhé poloviny 17. století.

3.10.3.Hrad

Hrad byl postaven na důležité obchodní stezce vedoucí z Čech vyšebrodským průsmykem do bohatého horního Podunají. S původním německým názvem Rosenberg je poprvé zmiňován v roce 1250. Za Václava I. Voka i za života jeho nejbližších potomků byl hrad obydlím vladaře a centrem panství. Hrad byl přes svou výhodnou strategickou polohu několikrát dobyt. V roce 1551 byla rodová panství postoupena šestnáctiletému Vilémovi z Rožmberka. Do této doby spadají počátky intenzivní stavební činnosti na Rožmberku. Toto období také náleží k nejslavnějším v rožmberských dějinách. Po jeho smrti se v roce 1592 ujímá panství Petr Vok, za jehož vlády byly na hradě upravovány pod vlivem italské renesance některé interiéry. V roce 1601 postoupil Petr Vok rožmberské panství Janu Zrinskému, který zde žil až do své smrti v roce 1612.

Nový majitel nechal provést velkorysé úpravy interiérů v duchu manýrismu. Z gotického hradu se stalo na pohodlné renesanční sídlo. Pohnuté události počátkem 30.leté války způsobily, že hrad Rožmberk se v roce 1619 ocitl v rukách císařského generála Karla Bonaventury Buquoye. V držení šlechtického rodu Buquoyů byl hrad až

do roku 1945. Jiří Jan Jindřich Buquoy (1814-1883) byl vášnivým sběratelem uměleckých a historických předmětů. V duchu romantického cítění druhé poloviny minulého století realizoval velkolepý plán a přebudoval Rožmberk na rodové muzeum. Rozsáhlé stavební úpravy byly provedeny ve stylu romantizující gotiky a vzhled hradu se radikálně změnil. Hrad, který tak dostal svou konečnou podobu, byl zpřístupněn veřejnosti.

3.11.Zřícenina hradu Vítkův Kámen

Zřícenina gotického hradu Vítkův kámen se tyčí vysoko nad okolní krajinou na stejnojmenném kopci (1053 m) na břehu Lipenské přehrady asi 4 km od česko-rakouské hranice. Je nejvýše položeným hradem v Čechách.

Vítkův kámen založil v polovině 13. století rod Vítkovců jako hraniční pevnost. Bylo zde také správní středisko nových vesnic zakládaných z obou stran hranice. Začátkem 14. století se hrad stal majetkem Rožmberků, kteří jej v 16. století opevnili a jimž až na krátké období patřil až do roku 1611. Ti jej také připojili ke krumlovskému panství. Hrad byl udržován až do začátku 18. století, poslední úpravy na něm byly provedeny v roce 1725, ale v polovině 18. století byl již opuštěn. Po druhé světové válce, kdy oblast nebyla veřejnosti přístupná, sloužil pohraniční stráží.

Jádrem hradu je obytná hranolová věž, k níž přiléhá menší polygonální přístavba. Obvodové hradby jsou doplněny pěti baštami.

4. DOSAVADNÍ STAV A PÉČE O PAMÁTKY

I přes velkou snahu některých občanů, sdružení a institucí, je velké množství památek v žalostném stavu. Můžeme sledovat mohutné opravy na objektech, které jsou turisticky zajímavé, ale velice často se stává, že i malé, nenavštěvované objekty jsou historicky velice zajímavé. Většinou za záchranu a obnovu těchto méně populárních památek vede boj hrstka lidí. Tito lidé dost často udržují objekty z vlastních zdrojů nebo z veřejných sbírek. Je samozřejmě možné žádat o dotační prostředky, ale úspěšnost nebývá veliká.

4.1. Seznam nejohroženějších nemovitých kulturních památek

Snahou tohoto seznamu je evidenčně zachytit stavby ve vysokém stupni ohrožení, u kterých je riziko nevratných změn jejich památkové podstaty nebo úplné zničení. V Seznamu jsou uváděny jen kulturní památky ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Je jisté, že skupina ohrožených je mnohem větší. V Seznamu tak nejsou zatím zařazeny objekty, které statut kulturní památky přes svou nespornou hodnotu nemají, či objekty, které jsou chráněny v rámci památkových území – jsou součástí památkových zón a rezervací – avšak samostatně registrovány nejsou.

Cílem přehledu je zejména upozornit na objekty, které jsou zásadně ohroženy a v krajním případě, bez sanačního zásahu, hrozí jejich fyzický zánik. Zařazení je ponecháno na odborné úvaze určeného referenta příslušného pracoviště Národního památkového ústavu, který je s lokalitou a památkou obeznámen.

Prezentace ohrožených památek formou veřejně přístupné databáze může mít i zásadní politický význam, protože je nevyvratitelným argumentem pro zajištění přiměřeného objemu financí ze státního rozpočtu. Seznam může také sloužit, a v minulosti tomu tak i bylo, jako určité vodítko při udílení finanční podpory v rámci dotací z havarijních programů. A může se stát i poslední výzvou k záchraně památky, či v horším případě její „labutí písní“. Primárním záměrem Seznamu rozhodně není vytvářet černou listinu špatné péče a obvinít z porušování zákona vlastníky, kteří mnohdy v našich podmínkách nenesou na neblahém stavu památky vinu.

Na druhé straně může být Seznam vnímán také jako důkaz nedostatečnosti památkové péče. Stav kulturních památek není možné tajit a tvářit se, že je výhradně negativním dědictvím minulosti či ojedinělou výjimkou. Kvalitní evidencí, analýzou situace a odkrytím chyb je snad možné pohnout zavedenými principy naší politiky, kdy kultura, potažmo památky, jsou prezentovány snad jen jako neblahá zátěž ekonomického růstu.

4.1.1. Důvody ohrožení

Nemovité kulturní památky mohou být v principu ohroženy dvěma způsoby. Pasivitou vlastníka a okolí – zejména zanedbáním údržby či ponecháním objektu bez zabezpečení. Ale ohrožení může nastat i nevhodnou aktivitou – nepřiměřeným

stavebním nebo jakýmkoliv jiným likvidačním zásahem. Havarijní stav není v řadě případů jen krátkodobou záležitostí, ale jde o dlouholetou genezi, danou souběhem více důvodů a okolností. Často jsou to nevyřešené majetkové vztahy, finanční břemena z předchozích úvěrů.

O příčinách ohrožení památkového fondu u nás se vedou nesčetné debaty. Jako nejzásadnější se jeví problém nedostatku finančních prostředků. Vlastník kulturní památky má možnost žádat o příspěvek na její opravu. Na dotace není právní nárok a zdroje jsou obvykle velmi omezené a vázány na řadu podmínek. Památkově hodnotných objektů v kritickém stavu je přitom na našem území překvapující počet a dotace regionálních či státních programů ani nemohou tento deficit pokrýt. Při zanedbané průběžné údržbě se náklady na obnovu přirozeně znásobují.

Často zmiňovanou možností nápravy je využití strukturálních fondů EU. Lépe řečeno – strukturální fondy se staly určitým zaklínadlem a údajným všelékem na neblahý stav kulturních památek i jiných deficitních okruhů u nás. Jistě se brzy dočkáme toho, že potenciální možnost získat dotaci ze zdrojů EU poslouží jako důvod, proč omezovat finanční participaci státu pro oblast kulturních památek a proč omezovat i lokální dotační programy určené na jejich obnovu.

Finanční participace žadatele o tyto dotace je navíc poměrně vysoká a v kalkulacích, ve kterých se pohybují záchranné práce při rehabilitacích objektů, jde o značné částky, které nemá každý vlastník před začátkem záchranné akce k dispozici. Obávám se, že většina „běžných majitelů“ kulturních památek z evropských fondů výrazněji profitovat nebude. Nastavení hodnotících kritérií pro přidělení dotace také není optimální. Pro některé typy především církevních objektů bude velmi obtížné vykazovat zisk, návratnost investic, zřízení nových pracovních míst a jiné ekonomické efekty. U jiných objektů není z mnoha důvodů možné postulovat nové záměry jejich využití – u kostelů je těžké hromadně modifikovat jejich původní funkci v jinou funkci sekulární s výhledem na možnou tržní samostatnost.

Optimálním stavem je přiměřený dostatek financí pro uvažované záchranné a obnovné práce. Nezbytným předpokladem je spolupráce poučeného a pro hodnoty stavby vnímavého vlastníka, který respektuje a uvědomuje si hodnotu opravované památky, a na druhé straně vzdělaného a dialogu schopného památkáře, který respektuje

a uvědomuje si plánovaný záměr investora. Společným cílem obou je v optimálním případě opravená památka, aktivně žijící a využívaná.

4.1.2.Lhostejnost a nezáměr

Za velmi závažný důvod ohrožení památkového fondu, na který se dají mnohé další důvody současného neradostného stavu převést, je chybějící vzdělání. Do veřejného povědomí a obecného vzdělání památková péče bohužel stále ještě nepronikla, a pokud ano, tak jen se stigmatem „věčně problematických památkářů“, kteří jsou nechvalně známí svými vysokými nároky a nízkými či nulovými příspěvky na obnovu. Vytouženou metou by mohlo být proniknutí alespoň elementární informace o principech památkové péče do škol, od základní počínaje a celoživotním vzděláváním v univerzitách třetího věku konče. To je ovšem dlouhodobý projekt a mohli bychom se zatím spokojit byť i jen s prozatímním modelem.

Za nejzávažnější důvod blížícího se zániku některých památek pokládám lhostejnost a nezáměr vlastníka o nemovitost pečovat v kombinaci s lhostejností okolí a úřadů, které by měly pasivitu vlastníka řešit alespoň v rámci současných právních nástrojů. Zde je věc prakticky ztracena.

Obávám se bohužel toho, že Seznam bude paradoxně stále tenčí, nikoliv ovšem proto, že by docházelo k opravám ohrožených památek, ale z důvodu jejich zániku. Soupisy ohrožených památek jsou často v našich podmínkách jen předstupněm katalogů památek zaniklých.

Věnujme aktivní pozornost Seznamu ohrožených památek, abychom nemuseli v dohledné době doplňovat soupisy památek zaniklých. Seznam je bohužel neblahou vizitkou stavu památkového bohatství v České republice. Vizitkou ohrožení i zkázy mimořádných hodnot v důsledku událostí nedávno minulých i jako svědectví o zániku hodnot za tiché asistence současnosti. Je zřejmé, že změnou společenského systému v roce 1989 zdaleka nenastal v oblasti péče o památky obrat k lepšímu, řada chátrajících staveb našla sice svůj nový a pozitivní osud, ovšem ke zkáze stovek památek bohužel dochází právě nyní, a to nijak abstraktně, ale naprosto hmatatelně a nevratně.

4.2.UNESCO

je mezinárodní odborná organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu se sídlem v Paříži. Světově proslulá zkratka UNESCO je odvozená z prvních písmen anglického názvu United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Zkratka OSN náleží Organizaci spojených národů, z anglického United Nations Organization (UNO).

4.2.1. Historie UNESCO

Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) byla založena roku 1946, tedy nedlouho po II. světové válce znamenající velký počet lidských obětí, utrpení i dosud nebývalých ztrát na světové kulturním dědictví lidstva. Roku 1972 byla na generální konferenci UNESCO ve Stockholmu jednomyslně schválena mezinárodní Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, ze které pro smluvní státy vyplývá povinnost zajistit označení a zabezpečit ochranu kulturních a přírodních památek UNESCO ponejvíce z vlastních prostředků. Na základě Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví byl také ustaven Výbor pro světové dědictví, který spravuje a publikuje aktuální Seznam světového dědictví evidující veškeré světové památky UNESCO. Vedle tohoto seznamu spravuje v současné době Výbor pro světové dědictví rovněž Seznam světového dědictví v ohrožení, soupis nehmotného kulturního dědictví s názvem Mistrovská díla ústního a nehmotného dědictví lidstva a udílí cenu Paměť světa.

4.3. Památky UNESCO - definice

Za památky UNESCO považujeme památky uvedené na oficiálním Seznamu světového dědictví, které se vyznačují výjimečnou světovou hodnotou a jejichž zachování má pro budoucnost lidstva mimořádný význam deklarovaný mezinárodními smlouvami i společenským zájmem. Seznam rozlišuje hmotné (materiální) dědictví a dědictví nehmotné (nemateriální) povahy. Na zařazení do Seznamu mohou být nominovány pouze území, lokality nebo stavby, na které se v dané zemi vztahuje nejvyšší statut přírodní nebo památkové ochrany (např. z vesnických lokalit pouze vesnické památkové rezervace, ze staveb pouze národní kulturní památky atd.). Vedle výjimečné přírodní nebo kulturní hodnoty světového významu je samozřejmě zohledňována i řada dalších faktorů.

Za všechny jmenujme především snahu pokrýt celou šíři přírodního a kulturního bohatství naší planety včetně druhové nebo typové rozmanitosti. Pod stejným názvem, rozsahem a zařazením lze danou hmotnou nebo nehmotnou věc nebo soubor věcí nominovat pouze jednou. Památky světového dědictví UNESCO jsou významnou hybnou silou turistického ruchu, ze kterého se zvláště v případě České republiky jen velmi malá část získaných prostředků vrací zpět do ochrany přírody nebo historických památek.

4.3.1.Orgány UNESCO

1. Generální konference UNESCO
2. Výkonná rada UNESCO
3. Sekretariát

5. INSTITUCE ZABÝVAJÍCÍ SE OCHRANOU PAMÁTEK

V České Republice je mnoho orgánů a institucí zabývajících se ochranou památek. Pro potřebu pochopení šíře problému, je zde třeba začít od Ministerstva kultury, až po obce. Do památkové ochrany zasahuje již nejen náš stát, ale mnoha nařízeními i Evropská Unie a to především možnostmi čerpání grantů a dotacemi, u kterých jsou pevně stanoveny podmínky čerpání „evropských“ peněz.

5.1.Zákon o státní památkové péči č.20/1987 Sb.

Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Účelem zákona je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politickoorganizační a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o

jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti.

Péče státu o kulturní památky zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jimiž orgány a odborná organizace státní památkové péče v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Ostatní orgány státní správy a organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a pomáhají jim při plnění jejich úkolů.

5.2. Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy pro kulturní památky v České republice.

5.2.1. Úkoly Ministerstva kultury při ochraně památek

1. zpracovává prognózy, koncepce a návrhy dlouhodobých výhledů rozvoje státní památkové péče
2. sestavuje, vyhláší a provádí programy komplexní péče o kulturní památky a vytváří pro ni všestranné podmínky, posuzuje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů obnovy kulturních památek
3. uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje a k zásadám územního rozvoje, a dále stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková rezervace, nebo nemovitá věc nebo soubor nemovitých věcí zapsané na Seznamu světového dědictví, a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území

4. usměrňuje kulturně výchovné využívání národních kulturních památek a kulturně výchovné využívání ostatních kulturních památek v souladu se zájmy státní kulturní politiky
5. koordinuje vědeckovýzkumnou činnost v oboru státní památkové péče
6. zřizuje jako svůj odborný poradní orgán vědeckou radu pro státní památkovou péči
7. spolupracuje s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a vysokými školami při výchově pracovníků v oboru státní památkové péče, podílí se na jejich dalším vzdělávání a pro ocenění jejich práce, jedná-li se o mimořádné pracovní výsledky, uděluje cenu za památkovou péči
8. zabezpečuje mezinárodní spolupráci v oboru státní památkové péče
9. vydává statut odborné organizace státní památkové péče, která je státní příspěvkovou organizací s celostátní působností

5.3.Odbor památkové péče Ministerstva kultury

Odbor památkové péče Ministerstva kultury je ústředním řídicím pracovištěm v systému státní památkové péče v České republice a plní převážnou část odborných úkolů stanovených zákonem č. 20/1987 Sb. Ministerstvu kultury jako ústřednímu orgánu státní správy pro kulturní památky.

5.3.1.Úkoly odboru památkové péče Ministerstva kultury při ochraně památek

1. Prohlašuje věci a jejich soubory za kulturní památky a ruší prohlášení věci za kulturní památku, zpracovává návrhy nařízení vlády o prohlášení kulturní památky za národní kulturní památku, nařízení vlády o prohlášení území za památkovou rezervaci
2. Uděluje povolení k provádění obnovy kulturních památek, jež jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi,
3. Uděluje povolení k provádění archeologických výzkumů
4. Poskytuje dotace na podporu záchranných archeologických výzkumů
5. zajišťuje finanční podporu a hodnocení projektů

6. rozhoduje o řádných a mimořádných opravných prostředcích podaných do rozhodnutí krajských úřadů a Magistrátu hlavního města Prahy, jde-li o rozhodnutí ve věcech památkové péče
7. řídí Národní památkový ústav - organizaci zřizovanou Ministerstvem kultury
8. zpracovává návrhy koncepcí rozvoje památkové péče včetně návrhů na ně navazujících prováděcích dokumentů, jakož i návrhy příslušných podzákonných právních předpisů, návrhy věcných záměrů zákonů upravujících ochranu kulturních památek a památkovou péči anebo návrhy pro schvalování smluv o převodu kulturních památek ve vlastnictví státu, a určuje organizační složky státu, jimž se předají kulturní památky ve vlastnictví státu
9. řídí správní úřady nižších stupňů, zejména krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy, při výkonu státní památkové péče.

5.4.Národní památkový ústav

Ústav je pověřen spravováním státního majetku, převážně s významnou kulturní hodnotou. Nadále koordinuje a vykonává veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče a je zároveň hlavním vykonavatelem práv a povinností vyplívajících ze zákona o státní památkové péči v platném znění.

5.4.1.Úkoly Národního památkového ústavu při ochraně památek

1. zpracovává rozboru stavu a vývoje státní památkové péče, podklady pro prognózy, koncepce a dlouhodobé výhledy rozvoje státní památkové péče
2. organizuje, koordinuje a plní vědeckovýzkumné úkoly státní památkové péče, rozpracovává teorii a metodologii státní památkové péče a metodiku společenského uplatnění kulturních památek
3. plní úkoly odborně metodického, dokumentačního a informačního pracoviště pro úsek státní památkové péče a zabezpečuje průzkumy, výzkumy a dokumentaci kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón
4. vede Ústřední seznam kulturních památek České republiky

5. připravuje odborné podklady pro ministerstvo, zejména pro prohlášení věci za kulturní památku
6. zpracovává potřebné odborné podklady pro ostatní orgány státní památkové péče, metodicky usměrňuje činnost konzervátorů a zpravodajů a poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o kulturní památky
7. zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a nad jejich soustavným využíváním
8. plní další úkoly na úseku státní památkové péče, kterými ho pověří ministerstvo
9. vyrozumívá o zápisu kulturní památky do ústředního seznamu, jakož i o zrušení prohlášení věci za kulturní památku vlastníka kulturní památky
10. zpracovává pro vlastníka kulturní památky na jeho vyžádání písemné vyjádření o významu a naléhavosti obnovy kulturní památky

5.5.Památková inspekce

Památková inspekce je podle ust. § 27 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, specializovaným kontrolním orgánem Ministerstva kultury v oboru státní památkové péče. Hlavním posláním památkové inspekce je vykonávat ústřední dozor nad dodržováním tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení. Památková inspekce plní zejména tyto úkoly:

1. dozírá, jak je zabezpečována komplexní péče o kulturní památky,
2. dozírá, jak jsou dodržována rozhodnutí orgánů státní památkové péče k zajištění péče o kulturní památky a jak vlastníci (správci, uživatelé) kulturních památek plní stanovení povinnosti,
3. na základě poznatků získaných při výkonu dozoru provádí rozbor stavu státní památkové péče a navrhuje opatření k jejímu prohloubení.

Památková inspekce provádí systematické kontroly výkonu státní správy na úseku památkové péče na krajských úřadech. Památková inspekce navrhuje příslušným orgánům státní památkové péče opatření k odstranění zjištěných nedostatků a dozírá na jejich plnění. Předmětem ústředního dozoru památkové inspekce jsou zejména činnosti spojené s ochranou a obnovou kulturních památek.

5.6.Celní úřady

Celní úřady při plnění svých úkolů spolupracují s orgány státní památkové péče, jimž podle jejich příslušnosti podávají v případě zjištění nedostatků podněty pro přijetí opatření k nápravě nebo návrhy na zahájení řízení. Dále spolupracují s odbornou organizací státní památkové péče a památkovou inspekcí.

5.6.1.Úkoly celních úřadů při ochraně památek

1. kontrolují, jak je dodržován předchozí souhlas Ministerstva kultury nebo předchozí souhlas vlády České republiky a zda kulturní památka nebo národní kulturní památka vystavovaná, zapůjčená nebo pro jiné účely vyvezená do zahraničí byla ze zahraničí vrácena zpět a v dobrém stavu
2. kontrolují u věcí, které vykazují znaky kulturní památky a mají být trvale převezeny ze zahraničí do České republiky, zda se jejich převoz provádí s předchozím souhlasem příslušného orgánu státu, z něhož mají být dovezeny
3. se podílejí na dokumentaci, výzkumech a průzkumech zejména movitých kulturních památek.

5.7.Krajský úřad

Krajský úřad metodicky řídí výkon státní památkové péče v kraji.

5.7.1.Úkoly Krajského úřadu při ochraně památek

1. plní úkoly orgánu státní památkové péče pro národní kulturní památky, pokud nepřísluší Ministerstvu kultury nebo vládě České republiky
2. dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných pro jeho provedení
3. uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková zóna nebo nemovitá národní kulturní památka
4. provádí kontrolu při obnově národních kulturních památek z pohledu státní památkové péče

5.8.Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vykonává a organizuje státní památkovou péči ve stanoveném správním obvodu v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice.

5.8.1. Úkoly obecního úřadu s rozšířenou působností při ochraně památek

1. podílí se na zpracování krajské koncepce podpory státní památkové péče a na zpracování střednědobých a prováděcích plánů a programů obnovy kulturních památek
2. zabezpečuje předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu
3. usměrňuje péči o kulturní památky zajišťovanou obcemi
4. koordinuje jednotné označování nemovitých kulturních památek tabulkou opatřenou nápisem "Kulturní památka" a velkým státním znakem, popřípadě i značkami stanovenými mezinárodními smlouvami
5. vykonává dozor při obnově kulturních památek a při stavbě, změně stavby, terénních úpravách, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovacích pracích na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu z hlediska státní památkové péče
6. dohlíží v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení
7. plní další úkoly stanovené mu tímto zákonem

Obecní úřad obce s rozšířenou působností se při plnění svých úkolů opírá o odbornou pomoc odborné organizace státní památkové péče

Podrobnosti o způsobech zabezpečování předpokladů pro komplexní péči o kulturní památky obecními úřady obcí s rozšířenou působností stanoví ministerstvo kultury vyhláškou

5.9. Obec

Obec pečuje o kulturní památky v místě a kontroluje, jak vlastníci kulturních památek plní povinnosti uložené jim zákonem o státní památkové péči. Obec vychází přitom z odborných vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

Obec může podle místních podmínek po projednání s obecním úřadem obce s rozšířenou působností zřídit právnickou osobu nebo organizační složku pro obnovu kulturních památek.

ZÁVĚR

Zadání bakalářské práce „Památková ochrana objektů na Českokrumlovsku“ jsem se snažil pojmut, jako průvodce historií mého rodného kraje. Úvodní část práce se zabývá definicí pojmů, jako je kulturní památka, památkový fond, památková rezervace, rozdělení památek na další méně známá členění. Těchto pojmů existuje celá řada, já se snažil o zařazení těch základních, aby i laický čtenář pochopil myšlenku. Ochrana památek je velice přesně definovaná zákonem o státní památkové péči, který jsem se snažil rozebrat a utřídit.

Velkým přínosem pro mou práci byl fakt, že zde žiji a mám relativní přehled, kde se co nachází. Během práce jsem zjistil, jak moc vývoj a hlavně architekturu ovlivňovali rody a panovníci. Také samotný pohled na rozložení hradů, zámků a klášterů mi dokázal, jak důležité byly dříve řeky. Dodnes si nedokáži představit, jakým způsobem naši předkové dokázali vystavět tak skvostné objekty, jako jsou například hrad Rožmberk, zámek v Českém Krumlově a další obrovské a majestátní stavby dob minulých. Troufám si říci, že i dnes by byl problém některé zmíněné stavby vystavět. Co potom naši předkové bez techniky, moderních materiálů a hlavně za pomoci koní a lidské síly? Muselo to stát hrozné odhodlání, dovednosti a nepředstavitelné prostředky. Proto doufám, že tyto i další stavby, zde budou i nadále, a že i následující generace se o ně budou starat alespoň tak, jako doposud.

Je jasné, že by si tyto předmětné objekty zasloužili daleko větší intervenci nás lidí a potažmo státu a dalších institucí, ale státní rozpočet není jen nekonečně hluboká studna, která nevysychá a každá přerozdělená koruna do renovace nebo jen udržení stávající památky, je za cenu velkých kompromisů s ostatními zájmy lidské činnosti. Je stálou otázkou, jestli není lepší vložit prostředky do zdravotnictví, než do armády, školství, kultury a dalších odvětví. Já si troufám tvrdit, že památky si zaslouží náš čas, peníze a hlavně pozornost. Je to naše určitá povinnost, předávat poznatky našich předků dále. Navíc rekreační hodnota těchto objektů v této uspěchané době je rozhodně nevyčíslitelná.

Na této práci jsem pracoval dlouhé hodiny, a i když na nedostatek podkladů jsem si nemohl stěžovat, bylo zásadní z toho opravdu obrovského množství vybrat transparentní ukázky a srozumitelnou formou je utřídit. Nejvíce času jsem trávil psaním,

formátováním textu a obsahu podle projektu a zadání. Kdybych něco mohl změnit, je to dozajisté počet a názvy hlavních kapitol. S tématem jsem byl spokojen a i přes dosavadní zkušenosti s tvorbou tak rozsáhlé práce, jsem snad splnil očekávání, jak mé, tak okolí.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

1. Borovský, František Adolf: Řivnáčův průvodce po Šumavě, vyd. nákladem knihkupectví Františka Řivnáče, Praha, 1883 , 205s.
2. Kolektiv: Šumava-příroda-historie-život, vyd.Miloš Uhlíř- Baset,Praha, 2003, 800s.ISBN 80-7340-021-9
3. Kolektiv:Šumava.Turistický průvodce.vyd.:Olympia,Praha, 1986, 379s.
4. Kubíková Anna: Českokrumlovsko : mozaika dějin 1850-1990 , vyd. Státní okresní archiv, Český Krumlov , 2000 ,83s., ISBN 80-238-6062-3
5. Kuklík Karel, Kuklík Pavel: Český Krumlov, vyd. ČSTK-Pressfoto, Praha, 1992, 165s., ISBN 80-7046-003-2
6. Mašková Věra, Dějiny Českokrumlovska v datech 1250-1989 , vyd.Věra Mašková-Českokrumlovsko 1620-1850. -- s. 112-136. , Česko, 1951
7. Pavelec Petr: Český Krumlov, kouzelné město uprostřed Evropy : průvodce městem a zámekem , vyd.Petr Pavelec, České Budějovice, 2001 ,100s.
8. Rebstöck Radovan: Šumavou za technickými památkami, vyd. Nakladatelství Dr. Radovan Rebstöck, Sušice, 1992, 72s., ISBN 80-85301-17-2
9. Schusser František: Historie lipenské přehrady, zdroj:Českobudějovické listy. -- 8/247 (22.10.1999,s. 17.),Česko, 1999
10. Zákon č.20/1987 Sb. z ledna 2005 o státní památkové péči
11. Zálaha Jiří: Šumava od A do Z, vyd. Jihočeské nakladatelství, České Budějovice,1984,226s.

Elektronické zdroje

1. Fondy Evropské unie – průvodce dotacemi [online] dostupné na WWW: <<http://www.dotaceeu.cz>>
2. Jihočeský krajský úřad [online] k dispozici na WWW <<http://www.kraj-jihocesky.cz>>
3. Jižní Čechy a Šumava – informační portál [online] dostupné na WWW: <http://www.jiznicechy.org/cz/>
4. Kulturní týdeník A2 [online] dostupné na WWW: <http://www.tydenika2.cz/>
5. Ministerstvo kultury ČR [online] dostupné z <<http://www.mkcr.cz>>
6. Oficiální informační systém regionu Český Krumlov: historie města [online] dostupná na WWW: http://www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/histor/i_himeck.htm
7. Oficiální stránky města Horní Planá [online] Historie města, dostupné z <<http://www.horniplana.cz/kultura.php>>

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Plánek Českokrumlovská
- II. Světové dědictví, NKP, chráněná území na Českokrumlovsku
- III. Odborné poradní orgány – komise odboru památkové péče Ministerstva kultury

ABSTRAKT

PAVELEC, M. *Památková ochrana objektů na Českokrumlovsku : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2008. 47s. Vedoucí bakalářské práce: prof. PhDr. Pecka Emanuel, CSc.

Klíčová slova: Ochrana kulturního dědictví, Českokrumlovsko, ochrana památek, hrad, zámek

Uvedená práce se zabývá problematikou ochrany památek v regionu „Českokrumlovsko“. Jsou zde definovány základní pojmy dané problematiky. Současně jsou zde vypsány některé významné a reprezentativní památky zvoleného regionu. Jedna z kapitol je rovněž věnována institucím, které v České Republice zastávají práci ochránců památek. Práce také popisuje některá významná města regionu a to včetně jejich pamětihodností a základní historický profil města. V práci se rovněž zaměřuji na popis mezinárodní instituce UNESCO, která je dozajista nejvýznamnější organizací, zabývající se ochranou a prezentací památek.

ABSTRACT

PAVELEC, M. *Památková ochrana objektů na Českokrumlovsku : bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2008. 47s.
Vedoucí bakalářské práce: prof. PhDr. Pecka Emanuel, CSc.

Key words: Monument, historic landmark, cultural heritage, preservation of monument

This project is focused on conservation and restoration of an architectural relics in the region of "ceskokrumlovsko". There are defined the basic concepts of this particular subject. As well, there are listed some representative relics from the chosen region. One of the chapters is about main organisations involved in architectural relics conservation in Czech republic. The project also describes some important towns and theirs sights and historical background. I also tried to focus this project on a description of the UNESCO as the most important organisation concerned with preservation of the world' s natural and man-made relics as well as with the effort of making all the heritage more and more attractive for tourists.

